

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 20 maja 2016 r.

Pozycja 392

POSTANOWIENIE

z dnia 18 maja 2016 r.

Sygn. akt Ts 150/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Małgorzata Pyziak-Szafnicka – przewodnicząca

Stanisław Biernat – sprawozdawca

Piotr Pszczółkowski,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 28 stycznia 2016 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej A.Sz.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 15 kwietnia 2015 r. (data nadania) A.Sz. (dalej: skarżąca) zakwestionowała zgodność: po pierwsze, art. 694³ § 1 i 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U.2014.101, ze zm.; dalej: kpc) z art. 2, art. 45 ust. 1, art. 51 ust. 2 i 4 Konstytucji, po drugie, art. 694³ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 168 w zw. z art. 166 § 1 i 2 oraz art. 201 § 1 i art. 205 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U.2013.1030, ze zm.; dalej: ksh). Przepisy te skarżąca zakwestionowała w zakresie, w jakim nie dają byle-mu prokurentowi spółki, który zrezygnował z tej funkcji, podstawy do złożenia wniosku o usunięcie jego danych z Krajowego Rejestru Sądowego.

Postanowieniem z 28 stycznia 2016 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej. Stwierdził, że skarżąca nie uprawdopodobniła naruszenia wskazanych w skardze konstytucyjnych wolności lub praw przez zaskarżone przepisy. Jak ustalił Trybunał, w sprawie skarżącej mogło dojść do wykreślenia jej nazwiska z rejestru na podstawie art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.2015.1142, ze zm.; dalej: ustawa o KRS) w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2014.1924). W związku z tym Trybunał stwierdził, że naruszenie praw i wolności konstytucyjnych skarżącej wynikało nie z treści zakwestionowanych przepisów, lecz z niezastosowania przez sąd art. 24 ust. 4 ustawy o KRS w brzmieniu poprzednio obowiązującym. Jak podkreślił Trybunał, kontrola stosowania prawa pozostaje poza jego kognicją.

W zażaleniu wniesionym na postanowienie Trybunału ze stycznia 2016 r. skarżąca

zakwestionowała twierdzenie, że w jej sprawie wadliwe było stosowanie prawa, a nie zakwestionowane przepisy. Jak podkreśliła, adresatem normy wyrażonej w art. 24 ust. 6 ustawy o KRS (wcześniej art. 24 ust. 4 ustawy o KRS) jest sąd. Przepis ten nie daje zatem obywatelom podstawy do żądania wykreślenia z KRS. Ponadto, jak wskazała skarżąca, przewiduje on tylko możliwość dokonania takiego wykreślenia, a nie obowiązek. Zaznaczyła, że „nie skarży niezastosowania przez sąd normy art. 24 ust. 6 ustawy o KRS, ale niemożność wpływu na nieprawdziwe dane jej dotyczące figurujące w powszechnie dostępnym rejestrze sądowym”. Przypomniała przy tym, że jako wzorzec kontroli konstytucyjnej wskazała m.in. art. 51 ust. 4 Konstytucji, zgodnie z którym każdy ma prawo do żądania sprostowania oraz usunięcia informacji nieprawdziwych czy niepełnych. W jej przekonaniu naruszenia wskazanych w skardze praw i wolności konstytucyjnych dowodzi fakt, że „jedyną możliwością jest zdanie się przez skarżącą na łaskę sądu i dokonanie tej czynności przez niego z urzędu”. Dodatkowo jej zdaniem „nawet gdyby sąd w ramach swoich uprawnień zastosował normę art. 24 ust. 4 ustawy o KRS, prawa konstytucyjne skarżącej nadal byłyby naruszone, gdyż wciąż nie miałyby ona żądania do złożenia wniosku o sprostowanie/usunięcie, nie miałyby żadnego wpływu na to, czy sąd w sposób prawidłowy jej dane usunął/sprostował i w jakim zakresie”. Skarżąca podkreśliła, że brak legitymacji procesowej uniemożliwił merytoryczne rozpoznanie jej wniosku o wykreślenie.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 134 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.2016.293) w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem jej wejścia w życie na etapie wstępnego rozpoznania skargi konstytucyjnej stosuje się przepisy dotychczasowe, tzn. przepisy ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.102.643, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 1997 r.). Zgodnie z art. 36 ust. 4 w zw. z art. 49 ustawy o TK z 1997 r. skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 25 ust. 1 pkt 3 lit. b *in fine* w zw. z art. 36 ust. 6 i 7 ustawy o TK z 1997 r.). Na etapie rozpoznawania zażalenia Trybunał Konstytucyjny bada – w zakresie zarzutów sformułowanych w tym środku odwoławczym – czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

W ocenie Trybunału kwestionowane postanowienie jest prawidłowe, a argumenty przytoczone w zażaleniu nie podważają ustaleń przedstawionych w tym orzeczeniu i dlatego nie zasługują na uwzględnienie.

Trybunał przypomina, że skarżąca nie może odwoływać się tylko do części regulacji normującej kwestię, w związku z którą wniosła ona skargę konstytucyjną, jeśli ocena sformułowanych przez nią zarzutów wymaga zbadania przez Trybunał całości tej regulacji. W sprawie skarżącej należało uwzględnić oprócz zakwestionowanej normy także zawartą w art. 24 ustawy o KRS regulację przewidującą możliwość dokonywania wykreśleń z KRS z urzędu. Trybunał podkreśla, że skarga wnoszona jest zawsze w związku z konkretną sprawą, w której doszło do naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw jednostki, mającego swoje źródło w normatywnej treści kwestionowanych przepisów. Jeśli zatem istniała możliwość usunięcia danych nieodpowiadających rzeczywistości, ale na innej podstawie prawnej niż zakwestionowana przez skarżącą, to nie można z pominięciem tej pierwszej podstawy upatrywać źródła naruszenia w tej drugiej.

Trybunał przyznaje, że art. 24 ust. 6 ustawy o KRS (wcześniej art. 24 ust. 4 ustawy o KRS) daje sądowi możliwość wykreślenia danych z KRS z urzędu, ale nie przyznaje obywatelowi prawa do złożenia wniosku o ich wykreślenie. W związku jednak z możliwością

działania w tym zakresie przez sąd z urzędu osoba, której dane ujawnione są w rejestrze, może, składając wniosek, dać sądowi asumpt do dokonania wykreślenia jej danych z KRS z urzędu. Użycie zaś przez ustawodawcę słowa „może” w treści art. 24 ust. 6 ustawy o KRS nie oznacza dowolności w jego stosowaniu przez sąd. Znajduje to potwierdzenie w sprawie skarżącej, w której Sąd Okręgowy w K. w postanowieniu z grudnia 2014 r. napisał o konieczności wszczęcia postępowania z urzędu. Jak zaznaczył: „Jeśli Sąd Rejonowy twierdzi, że w aktach sprawy znajdują się dokumenty, z których wynika, że doszło do wygaśnięcia prokury udzielonej A.Sz., a spółka nie ma organu, który można przymusić do złożenia wniosku o wykreślenie prokury z rejestru, to zachodzi konieczność wszczęcia z urzędu postępowania z art. 24 ust. 4 [ustawy o KRS]”.

Ponadto Trybunał podkreśla, że nie można rozpatrywać zarzutu naruszenia prawa do sprostowania lub usunięcia danych z KRS w oderwaniu od aktualnych ustaleń co do istnienia w nim tych danych. W analizowanej sprawie stan naruszenia tego prawa polegał na figurowaniu skarżącej w KRS po oddaleniu jej wniosku o wykreślenie z uwagi na brak legitymacji do jego złożenia. Trybunał stwierdza z urzędu, że wprawdzie w chwili wniesienia skargi konstytucyjnej dane skarżącej widniały w tym rejestrze, ale obecnie już się w nim nie znajdują. W związku z powyższym zarzut naruszenia konstytucyjnych praw lub wolności skarżącej stracił swoją aktualność. W świetle zaś jednolitego orzecznictwa Trybunału naruszenie powinno istnieć w chwili rozpatrywania skargi, tj. musi być aktualne i realne (zob. postanowienie TK z 20 lutego 2008 r., SK 44/07, OTK ZU nr 1/A/2008, poz. 23).

W tym stanie rzeczy Trybunał podziela stanowisko zajęte w zakwestionowanym postanowieniu, zgodnie z którym skarżąca nie wykazała naruszenia swoich konstytucyjnych wolności lub praw przez zaskarżone przepisy, a ponadto stwierdza, że naruszenie to straciło aktualność wskutek ostatecznego wykreślenia danych skarżącej z KRS.